



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

133. An Inquisitores incurrant in excommunicationem si extorqueant pecuniam prætextu Officij Inquisitoris? Ex p. 4. t. 8. res. 28.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

jure privati sint fama, siue non. Exempla sint acta, quæ fiunt ab Inquisitoribus: Hæc enim licet divulgare usque ad Indos. Item omnia illa, quæ memò in Historicis scripturis referuntur. Probatur hæc conclusio Primò: Narrare in alio loco huiusmodi peccata idè est malum, quia ex hac narratione nullum sequitur emolumentum, vel Reipublicæ, vel particulari Personæ: sed ex narratione horum criminum, de quibus loquitur conclusio, sequitur magnum emolumentum Reipublicæ, & particularibus personis: ergo. Probatur Minor: Nam Reipublica, quando audit talia crimina, & pœnas illis imposita; sibi consulit, & similibus pœnis similia peccata punit. Item Cives particulares timore pœnæ deterrentur ab huiusmodi vitiis: ergo. Hæc omnia Banez; & post illum ibidem Magister Serræ: Et ne deferas recognoscere etiam Molinam Theologum, de Iust. tractat. 4. disp. 33. conclus. 3.

Quæ nunc est
info. 8. tr. 7.
ref. 67. & ibi
lege doct.
ref. 68.

6. Sed ego cum Fagundez Lusitano, & aliis Doctoribus, olim, ubi suprà in 3. par. tract. 1. Miscell. resol. 17. absolute docui, omnia crimina in quibuscumque locis, si sint publica, siue ex Iudicis sententia, siue ex notoritate facti, posse absque ullo peccato evulgari. Et hanc sententiam postea, me citato, amplexus est doctus Magister Serra in 2. 2. D. Thomæ, tom. 2. q. 73. art. 2. & me citato, & Machiæ, de Perfecto Confess. tom. 1. lib. 2. part. 3. tract. 23. docum. 2. num. 12. cuius verba hæc sunt: [Fagundez, y otros Autores enseñan absolutamente, que no es pecado mortal, ni contra caridad, ni contra justicia descubrir el crimen del Proximo, come sea notorio de hecho, o de Derecho: esto es por los rumores, o fama publica, o por sentencia del juez, o bien aquella fama en breve huviere de llegar, o no allegar, y entre las personas que se ignorava; porque en tal caso el que comierio el delito notorio en la forma dicha, es visto aver renunciado el derecho, que a su fama tenia; y así no puede ser damnificado en ella.] Ita ille, & iterum ego; quia eo ipso, quod quis est publice damnatus, & punitus de aliquo crimine; videtur in pœnam ejus criminis concessum diffundere eam notitiam absque exceptione aliqua: ut rectè notat etiam Molina, ubi suprà. Ergo, &c.

7. Restat modò respondere ad auctoritatem Doctorum, ubi suprà asserentium, non esse licitum propagare delictum in loco, ubi ejus fama non erat de facili perventura. Et ad fundamentum hujus sententiæ superius adductum respondeo, Reum non esse justum possessorem illius bonæ famæ in alio loco; quia possidet illam sive jure; si enim amisit jus per publicitatem rumoris, cui ipse causam dedit, committendo crimen; quomodò jure illud possidebit? Deinde, quamvis possideat bonam famam sine injuria, & incommodo aliorum in alio loco; tamen illa potest privari sine ullo peccato: fama enim est bona multorum opinio, absolute loquendo, non in isto, neque in alio loco, nam abstrahit à loco: & sic amissa bona fama, & opinio, ubicumque illa amissa sit jam absolute non habet famam, nec illam possidet justè, ac proinde absolute publicari potest malus. Respondeo Secundo, etiam stando in opinione horum Doctorum, illam non ob stare in casu nostro. Primò, quia limitatur in criminibus Reipublicæ multum noxiis; ista enim etiam emendata, possunt evulgari; & ita docet Malderus de just. tract. 7. cap. 1. dub. 6. in fine. Lessius lib. 2. cap. 11. dub. 13. num. 80. Trullench in Decalog. tom. 2. lib. 7. cap. 10. dub. 12. num. 16. & Alij. Secundo limitatur hæc opinio nisi ex aliqua justa causa illa crimina manifesta rentur; ita Lessius ubi suprà, num. 79. in fine. Banez loco cit. Ioannes Vvigers de Iust. & Iure, tract. 4. cap. 1. dub. 5. n. 22. cum alijs.

RESOL. CXXXII.

An Inquisitores si sint Regulares, & delinquant non in eis, qua sunt Officij Inquisitionis, possint puniri à suis Prelatis?
Et quid, si delinquant in his, qua sunt Officij Inquisitionis?
Exp. 4. tr. 8. Ref. 53.

§. 1. Si delinquant in his quæ sunt officij Inquisitionis, certum est non esse puniendos à suis Prelatis, ut docet Peirinus in privi. Minim. tom. 1. consil. 4. Sixti IV. §. 11. num. 49. Pegna in direct. Inquis. part. 3. quest. 21. comment. 61. Sed à Cardinalibus universalis Inquisitionis, & in Hispania à Generali Inquisitore. Ratio est, quia Inquisitores in his quæ ad Inquisitionis officium pertinent, sunt exempti à suis Prelatis Regularibus, ut probat Rojas de heret. part. 2. num. 418. Decian. in tract. crim. lib. 5. cap. 22. num. 33. Molcovius de majest. militan. Eccles. lib. 1. part. 1. cap. 11. & consil. Alexandri IV.

2. Sed difficultas est, an possint coëteri & puniri si extra suum officium delinquant? & affirmativam sententiam docent, ut Sanctarellus de heresi, cap. 40. dub. 1. n. 7. Zanardus in direct. Theol. part. 2. c. 6. q. 43. & alij communiter. Verum licet Inquisitores teneantur parere suis superioribus Regularibus in his, quæ sunt ad regulæ observantiâ & alia, per quæ directè, vel indirectè sanctum Officium non impeditur, & propterea in delictis extra Officium per eosdem Superiores moneri & reprehendi possunt. Non tamen concedendum est quoddam Superiores possint eos punire, & consequenter ab eorum officio per indirectum retrahere, sed bene poterunt assumere informationes, illasque ad supremum Cardinalium Tribunal transmittere, expectantes quid sibi ab eodem Tribunali supremo mandetur, aliàs esset inventa aperta via impediendi Officium Inquisitionis per indirectum. Et ita hanc sententiam tenet & docet Farinacius de heresi, quest. 136. num. 128. Igitur dicendum est non solum Inquisitores Regulares delinquentes in proprio Officio, sed nec delinquentes extra posse à suis Superioribus puniri, pœna, inquam, quæ aliquo modo retardare possit proprii Officij exercitium, & sic cum Farinacio novissimè tenet Ferdinandus de Castro in oper. mor. tom. 1. tract. 4. disp. 8. punct. 12 §. 2. n. 23.

RESOL. CXXXIII.

An Inquisitores incurrant excommunicationem, si extorqueant pecuniam prætextu Officij Inquisitionis? Exp. 4. tr. 8. Ref. 58.

§. 1. Affirmativè respondet ex Clement. 2. de heret. Suarez de cens. disp. 23. sect. 5. n. 24. & DD. quos citat & sequitur Sanctarell. tract. de heresi, cap. 40. dub. 5. num. 26. qui tamen observat alios contrariam sententiam docere, & multas pro eorum firmitate sententia adducit rationes probantes in d. Clement. 1. non comprehendi Inquisitores.

2. Verum stando in sententia affirmativa, puro cum Bonacina tom. 3. disp. 2. quest. 10. punct. 10. Primò non affici excommunicatione istius Clement. Inquisitores, qui pecuniam à sponte dante accipiunt, etiam vi rem, qui pecuniam à sponte dante accipiunt, hic enim deat sibi dari prætextu Officij Inquisitionis, hic enim sic accipiens pecuniam non dicitur illam extorquere, ut vult textus. Secundo Inquisitor qui pecuniam ut vult textus. Secundo Inquisitor qui pecuniam prætextu pecuniæ mutuo datæ, vel alterius crediti, vel alio titulo etiam injusto sibi tradi curat, non incidit in istam

Et Potestate Inquisitorum. Ref. CXXXIV. & c. 467

istam excommunicationem, quia non extorquet pecuniam prætextu officij Inquisitionis; Tertio Inquisitor, qui cogit aliquem, etiam prætextu officij Inquisitionis ad tradendam sibi mutuo pecuniam, in istam excommunicationem non incidit.

RESOL. CXXXIV.

An Inquisitores possint accipere xenia, hoc est, esculenta & poculenta, quæ intra paucos consumantur dies, & sponte sibi sunt oblata?

Et an contra facientes incurant excommunicationem, priventur Officio, & teneantur reddere duplum?

Et quid, si supra dicta acciperent ab alijs Ministris S. Officij?

Et an Minister, cum sciverit alium Ministrum donum accepisse, teneatur sub eisdem penis illum Inquisitori revelare? Ex p. 4. tr. 8. Ref. 8.

§. 1. **A**D hoc dubium sic responder Scaccia de judic. lib. 1. cap. 87. num. 12. Dico quod in Hispania nec Inquisitores, nec alij S. Officij Ministri possunt accipere non solum munera, sed nec etiam esculenta & poculenta, & contrafacientes incurrerent excommunicationem, privarentur officio, tenerentur reddere duplum, & alia pena muldarentur, & hoc præcedit etiam si acciperentur ab eisdem Officialibus S. Inquisitionis. Quin imò minister cum sciverit alium ministrum donum accepisse, teneatur sub eisdem penis illum Inquisitori revelare. Alibi tamen ubi huiusmodi prohibitive constitutiones non extant, vidi ab Inquisitoribus esculenta & poculenta accepta fuisse Ita ille; & ante illum Pegna in direct. Inquisit. part. 3. comment. 153. Simanca in cathol. Instit. tit. 34. num. 45. quibus adde Moscovium de majest. milit. Eccles. lib. 1. part. 1. cap. 11.

RESOL. CXXXV.

An Inquisitores excusentur à residentiâ Parochiali, & an gaudeant fructibus Præbendarum, & distributionibus? Ex p. 4. tr. 8. Ref. 71.

§. 1. **Q**uoad primum, affirmativam sententiam tenet Cened. in quest. Canon. q. 1. n. 28. & Spino in speculo testam. gloss. 3. princ. n. 78. Sed contrariam sententiam, & merito docet Sanctarell. variar. disp. part. 1. q. 11. n. 4. & ita testatur Gonzal. in reg. 8. Cancell. gloss. 6. n. 265. & gloss. 13. n. 164.

2. Quoad secundum verò dicendum est, Inquisitores habentur in suis præbendis & dignitatibus pro præsentibus, & residentibus, & percipiunt integros fructus suarum præbendarum simul cum distributionibus quotidianis ex privilegio speciali favore fidei à Paulo III. & Pio V. illis concessio, ut docet Armendariz in recopil. legum Navarr. lib. 2. tit. 23. leg. 2. §. 2. num. 7. Rojas singul. 96. & de heret. part. 2. num. 420. Cenedus loc. cit. Cevallos in pract. comm. opin. quest. 685. num. 12. Villar del Patronado de Calatayud 4. part. in princ. n. 8. & ita declarasse sacram Cardinalium Congregationem testatur Garfias de benef. tom. 1. p. 3. cap. 2. n. 356.

RESOL. CXXXVI.

An Inquisitores possint dispensare super irregularitate contracta ab hæreticis?

Et an licet Hæretici contrahant irregularitatem, attamen suspecti de hæresi, postquam illam abjurarint, non sint irregulares?

Et an prohibitum sit Inquisitoribus dispensare cum hæreticis Sacerdotibus pœnitentibus, ut Missam celebrent? Ex p. 4. tr. 8. Ref. 85.

§. 1. **V**ideretur respondendum affirmativè ex Bulla Clem. VII. quæ incipit, Cum sicut, §. vobis etiam, ubi hæc autoritas aperte Inquisitoribus, & eorum Commissariis conceditur. Vnde Vmbertus Locatus in praxi Inquisit. ver. irreg. n. 2. sic ait: Irregularitatem levare, & super illa dispensare possunt Inquisitores, si contracta sit in hæresi cum redeuntibus ad gremium Matris Ecclesiæ, ut patet per privilegium Clem. Papæ. Ita ille. Vide etiam in addit. ad Zanchinum tract. de heret. c. 27. ver. adde ulterius. Zecchium in sum. tom. 1. tit. de fide, cap. 11. num. 16. Henriquez lib. 14. cap. 18. num. 2. & alij.

2. Sed hoc privilegium vel fuit personale, vel non fuit usu receptum, vel per alias Bullas posteriores Pontificum est revocatum, & ideo Pius V. anno 1567. prohibuit cum Sacerdotibus hæreticis pœnitentibus dispensare ut Missam celebrent, teste Sanctarello de heret. cap. 25. dub. 1. num. 6. ex Pegna in direct. Inquisit. part. 3. comment. 175. ubi absolute hanc sententiam tenet, quam etiam tuetur Sanchez in sum. tom. 1. lib. 2. c. 25. num. 19. Suarez de cens. disput. 43. sect. 1. n. 5. & alij.

3. Notandum est tamen hic obiter quod licet hæretici contrahant irregularitatem, ut notat Megala in 3. part. lib. 7. cap. 2. quæst. 6. num. 16. & alij communiter, attamen suspecti de hæresi postquam illam abjurarint non sunt irregulares, & ita contra Azorium tom. 1. in ref. 83. §. 5. lib. 6. cap. 21. quæst. 8. tenet Emanuel Sà ver. heresi, num. 5. Henriquez lib. 13. cap. 56. num. 1. Parisius de resig. nat. benef. lib. 4. quæst. 3. num. 17. Sanchez ubi supra, in alio §. eadem nota- tionum, tom. 9. Garzias de beneficiis tom. 2. part. 1. cap. 10. num. 88. ubi asserit ita fuisse decisum in Sacra Rota Romana.

Sup. hoc sup. in tr. 5. ref. 50. in fin.

Sup. hoc sup. in ref. 83. §. ult. per rot. & superius in tr. 5. Ref. 31. per rot. & in alio §. eadem nota- tionum.

RESOL. CXXXVII.

An Inquisitores possint legere libros Hæreticorum?

Et an in Regnis Hispaniarum solus Inquisitor Generalis habeat potestatem legendi libros hæreticos, & cui ipse commiserit, & non alij Inquisitores?

Et an Episcopi possint dictos libros legere?

Et an Urbanus VIII. derogaverit omnes licentias legendi libros hæreticos, & omnes alios prohibitos, & hodie hanc potestatem det solum Sacra Congregatio? Ex p. 4. tr. 8. Ref. 46.

§. 1. **N**egativam sententiam docet Antonius Riccioli in tract. de iure person. lib. 5. cap. 25. n. 4. ubi sic ait: Inquisitores non possunt legere libros damnatos, nisi eis ab Apostolica Sede, seu per sacram Congregationem Inquisitionis fiat facultas, itante consti. Iulij III. Ita ille. Et hanc sententiam tenet etiam Barbosa de potest. Episc. part. 2. alleg. 90. n. 8. Suar. de fide disp. 20. sect. 2. n. 28. Sanch. in sum. tom. 1. lib. 2. cap. 10. n. 46. & alij.

2. Verum contrariam sententiam ex Azorio, Graffio, Delrio, & alijs tenet Fatinacius de heresi questione 180. num. 43. quibus ego addo novissimè Bonacinam in Bulla Can. tom. 3. disp. 1. quæst. 2. punct. 4. num. 10. Imò Zanardus in direct. Theol. part. 2. cap. 7. num. 16. Duardus in Bull. Can. lib. 2. Canon. 1. quæst. 34. n. 6. Torreblanca de magia lib. 3. cap. 15. num. 27. Naldus in sum. ver. Bulla Cæne num. 11. Anton. Soula in Bulla Can. disp. 15. n. 5. post Pegnam in direct. Inquisit. part. 2. comment. 3. & alios putant substitutos Inquisitorum, seu Commissarios ab Inquisitoribus deputatos posse